

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ РЕГІОНАЛЬНИХ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

© Кривцун І.М., 2004

Запропоновано методику аналізу потенційними страхувальниками показників фінансового стану страхової компанії з метою вибору найефективнішого варіанта страхового захисту.

Es wird die methodische Analyse der finanziellen Kennziffern der Versicherungsgesellschaften für den Kunden der Versicherungsdienstleistungen zum Zweck der Auswahl der effektivsten Variante des Versicherungsschutzes angeboten.

Постановка проблеми. Результати аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку вітчизняного страхового ринку вказують на основну причину його неефективного функціонування – завищену ставку страхового тарифу. Як наслідок цього, співвідношення виплаченого страхового відшкодування до загальної суми зібраних страховиками страхових платежів є порівняно з результатами роботи зарубіжних страхових компаній істотно заниженим (менше 10 %) і зберігає тенденцію до подальшого зменшення. Завищена плата за страхову послугу змушує потенційних страхувальників вдаватись до самострахування або ж зважено підходити до аналізу фінансових показників діяльності контрагентів за договором страхування.

Аналіз останніх досліджень і результатів. Аналіз показників фінансового стану страхової компанії з метою забезпечення її фінансової стабільності та стійкості висвітлюється у численних працях вітчизняних та зарубіжних фахівців страхової справи, і, зокрема, у дослідженнях Балабанова І.Т., Гінзбурга А.І., Базилевича В.В. Проте розгляд цього питання з позиції страховика не вирішує проблеми вибору страхувальниками ефективного варіанта страхового захисту, що, власне, пропонується у цій роботі.

Постановка задач. Метою цієї роботи є методичне обґрунтування вибору потенційними страхувальниками контрагента за договором страхування.

Виклад основного матеріалу. Вибір потенційними страхувальниками ефективних варіантів страхового захисту повинен ґрунтуватись на зваженому аналізі фінансових показників вітчизняних страховиків, оскільки невдалий вибір контрагента за договором страхування може не лише знизити ефективність страхового захисту, але й спричинити для страхувальника виникнення нових підприємницьких ризиків. Аналіз фінансового стану страхових компаній розглянемо на прикладі фінансових показників діяльності страховиків та їх філій у м. Львові на 01.01.2003 р. (табл. 1) [1].

На підставі даних таблиці розрахуємо такі фінансові показники:

$$П_1 = П_c - B_c, \quad (1)$$

де $П_c$ – страхові платежі, грн.; B_c – страхові виплати або страхове відшкодування, грн.;

$$П_2 = \frac{П_1}{K}, \quad (2)$$

де K – статутний капітал страхової компанії, грн.;

$$П_3 = \frac{П_1}{A}, \quad (3)$$

де A – активи страховика, грн.;

Таблиця 1

**Дані для розрахунку фінансових показників діяльності деяких страхових компаній
станом на 01.01.2003 р.**

Тис. грн.

Назва страхової організації	Активи	Статутний капітал	Страхові платежі	Страхові виплати	Страхові резерви
Оранта	90656.3	22292.6	177309.6	96832.1	40154.8
Гарант-авто	81157.8	27119.3	70253.5	26516.2	29753
АСКА	72739.9	30190.5	60896.4	16067.4	31618.3
ОСТРА-Київ	60971.9	13687.2	100008.9	41301.1	37563.8
Вексель	34036.1	4679.1	30794.4	1449.3	13129.1
Алькона	28794.3	12384	31049	19393.9	9158
Скайд-Вест	25454	10025.9	46609.2	12883.8	14355.5
Галінстрах	13675.5	3500	14681	6008.3	5544.3

$$P_4 = \frac{P_c}{K}, \quad (4)$$

де P_c – страхові резерви, грн.;

$$P_5 = \frac{B_c}{P_c}. \quad (5)$$

Результати розрахунку фінансових показників діяльності страхових компаній зведені в табл. 2.

Таблиця 2

Показники ефективності діяльності страхових компаній на 01.01.2003 р.

Назва страхової компанії	P_1 , тис. грн.	P_2 , %	P_3 , %	P_4 , %	P_5 , %
Оранта	80477.5	361.00	88.77	180.13	54.61
Гарант-авто	43737.3	161.28	53.89	109.71	37.74
АСКА	44829.0	148.49	61.63	104.73	26.38
ОСТРА-Київ	58707.8	428.92	96.27	274.44	41.30
Вексель	29345.1	627.15	86.22	280.59	4.71
Алькона	11655.1	94.11	40.48	73.95	62.46
Скайд-Вест	33725.4	336.38	132.49	143.18	27.64
Галінстрах	8672.7	247.79	63.42	158.41	40.92

Різниця між надходженнями та виплатами страхової компанії визначає її дохід, отриманий від надання страхових послуг. Ці кошти страховики розподіляють на покриття витрат на ведення справи, на формування страхових резервів та на збільшення статутного капіталу. Залишок коштів є прибутком страхової компанії. З одного боку, високе значення показника P_1 вказує на стабільне фінансове становище та достатні можливості щодо збільшення страхових резервів компанії, а, з іншого, – набрання чинності з початку 2004 року законодавчої вимоги щодо статутного капіталу вітчизняних страховиків величиною 1 млн. євро змушує страхові компанії до пошуку шляхів дотримання цього нормативу. Це досить часто досягається за рахунок підвищення ставки страхових

платежів, тобто за кошти страхувальників. Показники P_2 та P_3 , значення яких істотно коливаються у різних страхових компаній, також вказують на ймовірну причину необхідності підвищення дохідності страхових операцій. Так, дохідність капіталу СК “Вексель” є найвищою (627,15 %) при одній з найнижчих величин статутного капіталу, яка становить близько 70 % від нормативу, чинного з 2004 року. Показник P_4 є для страхувальників одним із критеріїв надійності страхового захисту, пропонованого страховою компанією. Однак страхові резерви істотно залежать від того, якими видами страхування займається страховик: ризикові види страхування, наприклад карго-, каско- та комбістрахування, вимагають створення більших страхових резервів, аніж інші види майнового страхування. Дані табл. 1 не дають змоги проаналізувати, якими видами страхування займається страхова компанія та наскільки достатніми є для цього її страхові резерви. Показник P_5 визначає ефективність страхового захисту для страхувальників та вказує на те, чи страховик проводить операції з реального страхування, чи використовує “фінансові схеми”, про які згадувалось вище; чи належить до дочірніх компаній інших фінансових інститутів чи фінансово-промислових груп, чи не належить до кептивних компаній. Як правило, для страховиків, що займаються реальним страхуванням та не належать до кептивів, значення показника P_5 становить не менше 35–40 %.

Як результат проведеного аналізу регіонального ринку страхових послуг, можна стверджувати, що найкращою на сьогодні для потенційних страхувальників є можливість страхування підприємницьких ризиків в СК “Оранта”, ОСТРА-Київ та Галінстрах, в яких висока дохідність від страхових операцій поєднується з дієвим та ефективним страховим захистом страхувальників.

Окрім запропонованих фінансових показників діяльності страхових компаній, потенційні страхувальники повинні проаналізувати, якими є можливості страховика щодо перестрахування ризиків, і зокрема, наскільки стабільним є фінансове становище перестраховика; наскільки ефективним є інвестиційний менеджмент страхової компанії, оскільки переважна частина акумульованих страхових платежів інвестується у державні цінні папери та цінні папери акціонерних товариств, у нерухомість та інші об’єкти інвестування; інші аспекти страхового захисту. Деякі автори пропонують оцінювати з цією метою показники фінансової стійкості операцій за певними видами страхування [2]. Зважений підхід до вибору страхової компанії дасть змогу потенційним страхувальникам мінімізувати ризик, пов’язаний із вибором фінансового нестабільного страховика та можливістю невиплати страхового відшкодування.

Висновки. Викладена у цій роботі методика аналізу показників фінансового стану страхової компанії дає змогу потенційним страхувальникам зважено підходити до вибору страховика та мінімізувати ризики, пов’язані з виконанням договірних зобов’язань за договором страхування.

1. *Балансовые показатели украинских страховщиков // Бизнес. – 2003. – № 14. – С.50–51.*
2. *Гинзбург А. И. Страхование. – СПб., 2002.*